

HAYVAN YETİŞTİRME İLKELERİ

9. HAFTA

Prof. Dr. Mehmet ERTUĐRUL

YETİŞTİRME İŞLERİ Devam

- ▣ Yumurta üreticisi işletmeler, damızlıkçı işletmelerden aldıkları civcivleri büyüterek yaklaşık 1 yıl süre ile yumurta üretirler. Yumurta verimi %50 nin altına düştüğünde tavuklar satılır veya kesilir. Bu dönemde büyütülmüş olan yeni hayvanlar yumurtlamaya başlar.
 - Yumurta üretim işletmelerinde horoz bulunmaz
 - Üretim yılı sonunda tavuklar tüy dökümüne girer
 - Bu dönemde yumurta vermezler (3 ay)
 - Zorlamalı tüy dökümü uygulanarak bu süre kısaltılır
- 2. Üretim yılında verim %20-30 azalır. Yumurta büyüklüğü artar.

YETİŞTİRME İŞLERİ Devam

▣ Yapay Tohumlama

Erkek damızlıklardan alınan spermaların, özel sulandırıcılarla sulandırılıp dozlanıp-dondurularak saklanması, sonrasında gerektiğinde veya taze olarak kızgın dişi hayvanlara özel şırıngalarla (pistole-kateter) verilmesidir.

-Taze ejakülatla 5-8

-Dozlama olanağı sağlanmış sığır gibi türlerde bir ejakülatla 40 dişi tohumlanabilmektedir

YETİŞTİRME İŞLERİ Devam

- Koyun ve keçi türlerinde spermanın sulandırılması ve saklanmasıındaki kimi güçlük ve engeller tümü ile aşılmıő değildir.
- İslahta önemli olanaklar sağlayan bir uygulamadır
- Erkeklerin seęiminde seleksiyon üstünlüęü artar
- Üretim maliyeti azalır

YETİŞTİRME İŞLERİ Devam

▣ Kısırlık (Sterilite)

-Döl vermeyen hayvan kısırdır

-Kısırlığın nedenleri,

*Enfeksiyonlar

*Anatomik kusurlar

*Bakım besleme hataları

-Uzun süre ahırda bağlı tutma

-Vitamin ve besin maddeleri yetersizliği

-Davranım bozuklukları

YETİŞTİRME İŞLERİ Devam

▣ Yavru Atma

Gebe hayvanların, gebelik sona ermeden yavru kaybetmesi yavru atma olarak adlandırılır

NEDENLERİ

-Mekanik nedenler

*Davranımsal

*Düşme

*Sıkışma

YETİŞTİRME İŞLERİ Devam

-Yemleme hataları

*Küflü yem

*Donmuş yem

*Çürümüş yem

*Çok soğuk içme suyu

-Hastalıklar

-Letal etkili genler

BÜYÜTME

- ▣ Büyüme, canlının zamanla hacim ve ağırlığının artması olarak tanımlanabilir.
- ▣ Büyüme iki dönemde incelenir;
 - Prenatal (doğum veya yumurtadan çıkış öncesi embrionik ve fetal) büyüme
 - Postnatal (doğum veya yumurtadan çıkış sonrası)
- *Hayvancılık uygulamalarında postnatal büyüme üzerinde durulur.
- *Prenatal büyüme, postnatal büyümeyi etkiler
- *Postnatal büyüme genetik olarak düzenlenmiştir.
- *Çevre koşulları postnatal büyümeyi etkiler

BÜYÜTME Devam

▣ Büyütme İlkeleri

Yeni Doğanlar

-Temizlik.

Hayvan barınakları genellikle pis ve mikropludur. Bu nedenle doğumlar; temiz, dezenfekte edilmiş, bol yataklıklı, diğer hayvanlardan izole bölmelerde gerçekleşmelidir.

Doğumdan sonra ilk iş yavruyu kurutmak, ikinci iş göbek bakımındır. Göbek kordonu, karnın 4-5 cm ötesinden sicimle bağlanıp fazlası temiz bir makasla kesildikten sonra tentürdiyotlanır.

BÜYÜTME Devam

- ▣ Isıtma
Yeni doğanlar soğuktan korunmalıdır.
- ▣ Memelilerde kolostrumun (ağız sütü) doğum sonrası en kısa sürede içirilmesi gerekir

	Barınak Sıcaklığı (°C)
Buzağı	1. Hafta 15-20
	Her hafta azaltılıp 10-12 °C ye düşürülür
Kuzu	Isıtma gerekebilir
Oğlak	Kuzudan daha duyarlıdır
Civciv	Kümes 20-25, sıcaklık kaynağı altı 32-35 °C, haftada 3 °C azaltılıp 20-25 °C ye düşürülür

BÜYÜTME Devam

▣ Sütten kesim çağına kadar büyütleme

Yeni doğanlar için en uygun besin ana sütüdür.

Süt ırklarında 3-5 gün kolostrum emen yavru anasından ayrılarak, sağmallardan sağılan ılık sütle, elden beslenir.

6 haftada 150 kg süt içirilerek buzağı, 4 haftada 20 kg sütle kuzu büyütleme mümkündür.

Bundan sonra yavrulara yapma süt (süt ikame yemi veya kuzu-buzağı maması) verilir. Süt keçiciliğinde de durum benzerdir.

BÜYÜTME Devam

- ▣ Doğum aralığı kısaltılan entansif koyun yetiştiriciliğinde süt emme dönemi 4 haftadır. Amaç koyunları süttten çıkararak bir sonraki gebeliğe hazırlamaktır.
- ▣ Kasaplık kuzu üretimi yapan ekstansif koyun sürülerinde ananın sütünün tamamı kuzuya emdirilir
- ▣ Etçi sığır ırklarında da sütün tamamını buzağı emer.

BÜYÜTME Devam

- ▣ Sağım uygulanan koyun sürülerinde kuzular 2-3 ay analarını emdikten sonra süttten kesilir ve analar sağıma alınır.
- ▣ Buzağı, kuzu ve oğlaklara 1 haftalık yaştan sonra nitelikli yoğun yem ve bol yapraklı kuru yonca veya ot verilmelidir. Anaların bu yemleri yemesini önlemek için özel düzenekler hazırlamak gerekir.
- ▣ Elverişli havalarda yavrular barınak dışına çıkarılır

BÜYÜTME Devam

▣ Verim çağına kadar büyütleme

Genç hayvanlar açık havada tutulmalı ve hareket ettirilmelidir.

Buzağı ve danalar 3 aylıktan sonra sundurmalı açık barınaklarda barındırılabilir. Soğuktan korunmaları gerekli değildir. Hatta yılın her döneminde buzağı kulübelerinde barındırılabilir.

Hayvanlar sıcağa, soğuktan daha duyarlıdır. Hava akımlı yerlerde yapılacak gölgelik sıcak etkisini azaltır.

BÜYÜTME Devam

- ▣ Kuzu ve oğlaklar süttten kesim öncesinde yakın meraya çıkarılır. SK den sonra ise ayrı sürü halinde merada otlatılır. Sıcak mevsimde mera veya avluda barındırılır.
- ▣ Genç hayvanların büyüme hızı yüksektir. Hayvanlara hızlı büyümeye uygun düzeyde besin maddeleri verilmelidir.
- ▣ Ruminant yetiştiriciliğinde işletmenin kaba yem ihtiyacını kendisi tarafından karşılanması esastır.

BÜYÜTME Devam

- ▣ Kaba yemler,
 - *besin maddeleri gereksinmesinin bir bölümünü karşılar,
 - *sindirimi kolaylaştırır,
 - *sindirim kanalının büyüme ve gelişmesini sağlar
- Hayvanlara kış boyunca yetecek kaba yem stoklanmalıdır
- Birinci yaşın kış döneminde yetersiz beslenen hayvanlarda büyüme geriler, cüsse küçük kalır

BÜYÜTME Devam

- ▣ Büyütme döneminde yetersiz besleme;
 - *Telefata
 - *Damızlıkların küçük cüsseli olmasına
 - *Hastalıklara dayanıksızlığa
 - *Hayvanların verimli döneme geç ulaşmasına
 - *Ergin dönem verimlerinde gerilemeye
- neden olur.